

۱- املاي کلمات در کدام گزینه با توجه به معنا نادرست است؟

- ① دغل: حيله گری و شیطان صفتی   ② خدو: آب دهان   ③ قزا: نبرد و جنگ   ④ کاهلی: تنبلی

۲- در عبارت «پس چه خاکی به سر بریزم» چه آرایه ای وجود دارد؟

- ① استعاره   ② کنایه   ③ تشبیه   ④ اغراق

۳- در کدام گزینه مفهوم کنایي وجود ندارد؟

- ① کاسه ای زیر نیم کاسه هست.   ② احساس کردم خطری پیش آمد.
③ پدرم از بام افتاده بود ولی دست از کمرش برنمی داشت.   ④ به رگ غیرتم برخورد.

۴- در کدام گزینه حس آمیزی دیده نمی شود؟

- ① انشایش را با صدایی گرم می خواند.   ② سبک و تقریر او تقلید کودکانه از گلستان بود.
③ چشمه ای از خوشمزمگی رنگارنگ او بود.   ④ با خنده ای تلخ بدرقه ام کرد.

۵- عبارت «تا از چشم او ناپیدا نشویم» با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

- ① تا نظر او از ما منقطع نشود.   ② دل از ما برنگیرد.   ③ فرمان او نگاه داشتند.   ④ من از مثل این واقعه ایمن نخواهم بود.

۶- «ز نیکی نبودی سخن جز به راز» یعنی:

- ① فقط از رمز و راز نیکی سخن می گفتند.   ② از نیکی، فقط در خفا سخن می گفتند.
③ از اسرار نیکوکاری سخن می گفتند.   ④ از سر خیرخواهی در باب آن رمز، سخن می گفتند.

۷- نقش دستوری «ش» در بیت «صاحباً عمر عزیز است غنیمت دارش / گوی خیری که توانی ببر از میدانش» به ترتیب، در کدام گزینه یافت می شود؟

- ① مضاف الیه - مضاف الیه   ② مضاف الیه - مفعول   ③ مفعول - مضاف الیه   ④ مفعول - مفعول

۸- کدام گروه آرایه های ادبی همگی در بیت زیر یافت می شود؟

«شکار آن گه توان کشتن که محکم در کمند آید / چو بیخ مهر بنشاندم درخت وصل برکندی»

- ① ایهام - تناسب - تشبیه   ② تضاد - تشبیه - استعاره   ③ کنایه - مجاز - تشخیص   ④ حسن تعلیل - جناس - اغراق

۹- در کدام بیت ها هر دو آرایه استعاره و جناس، وجود دارد؟

الف) اهل دل گر جان بر آن سرو روان افشانده اند / از نسیم گلشن وصلش روان پرورده اند

ب) آن خط عنبرشکن بر برگ گل دانی چراست؟ / نافه مشک است کاندرا جیب نسرین کرده اند

ج) خلق را از لعل میگون تو مستی داده اند / عقل را از چشم فتان تو مفتون کرده اند

د) سنبلش غارت ایمان نکند چون نکند / لب لعلش مدد جان نکند چون نکند

هـ) آن سهی سرو روان از سر پا نشیند / تا من دلشده را بی سر و بی پا نکند

- ① الف - ب - ه   ② الف - ب - ج   ③ ب - د - ج   ④ ج - ه - د

۱۰- همه گزینه ها به جز ..... دارای آرایه تشبیه است.

- ① دل صفة صفاست و ما صوفیان دل   ② دل خلوت خداست و ما ساکنان دل
③ دل رفت ز بر چو رفت دلبر آری   ④ دل از دلبر چگونه دل بردارد
⑤ میدان وفا دل جوانمرد من است   ⑥ درمان دل سوختگان درد من است
⑦ تو این الفاظ را دودی شناس از آتش معنی   ⑧ چو آتش در سرا پنهان بود دودش عیان بینی

۱۱ - کدام گزینه با عبارت زیر تناسب مفهومی دارد؟

«هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبهٔ ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.»

- ۱) غیر تسلیم و رضا در وحشت آباد جهان
 ۲) کرد تسلیم به من مسند بی‌تابی را
 ۳) تسلیم می‌کند به ستم، ظلم را دلیر
 ۴) تا به آب غیب، ایمان تازه‌سازی هر نفس
- کیست دیگر تا کند مکروه را مرغوب ما؟
 هر سپندی که در این انجمن از جا برخاست
 جرم زمانه‌ساز، فزون از زمانه است
 بنگر این نه آسیا را چون به دور افتاده است

۱۲ - مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) چون به توگل، شدم اندیشه سنج
 ۲) بیکاری و توگل دور است از مروّت
 ۳) مکن از کسب، دست خویش کوتاه چون گران جانان
 ۴) اگر چه مرغ، توگل کند به دانه و آب
- سینهٔ خاکیم برون داد گنج
 بر دوش خلق مفکن زنه‌ار بار خود را
 منه بر کاهلی زنه‌ار بنیاد توگل را
 به دست خود ز برای خود آشیانه کند

۱۳ - معنای کدام واژه را به تنهایی اصلاً نمی‌توان دانست؟

- ۱) چنگ   ۲) روبه   ۳) ادبار   ۴) سرای

۱۴ - معنای واژهٔ «چنگ» در همهٔ گزینه‌ها یکسان است به جز گزینهٔ .....

- ۱) زدیم در خم زلف گره گشای تو چنگ
 ۲) چشمم به روی ساقی و گوشم به قول چنگ
 ۳) همچو چنگ ار به کناری ندهی کام دلم
 ۴) بین که رقص کنان می‌رود به نالهٔ چنگ
- که مفلسیم و نداریم هیچ دستاویز
 فالی به چشم و گوش درین باب می‌زد
 از لب خویش چو نی یک نفس بنوازم
 کسی که رخصه نفرمودی استماع سماع

۱۵ - در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ ..... قافیه دارای «جناس» نیز هست.

- ۱) برخیز و مخور غم جهان گذران
 ۲) همی برو خروشید لرزان زجای
 ۳) خود کار من گذشت ز هر آرز و آرزو
 ۴) لاف از سخن چو در توان زد
- بنشین و دمی به شادمانی گذران
 بدرید و بسپرد محضر به پای
 از کان و از مکان پی ارکانم آرزو
 آن خشت بود که پرتوان زد

۱۶ - «خطوه» یعنی .....

- ۱) سرگردانی   ۲) گام   ۳) گناه   ۴) نشان

۱۷ - کدام گزینه با بیت «چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود، محتاج بودن» قرابت معنایی دارد؟

- ۱) سال‌ها چون سنگ بودی دل خراش
 ۲) چون شیر به خود سپه‌شکن باش
 ۳) در آزمودن تو گرچه روزگار رفت
 ۴) چون دید هیچ نیست فکندش به خاک و رفت
- آزمون را یک زمانی خاک باش
 فرزند خصال خویشتن باش
 چو روزگار بهر آزمودنی بتری
 زین سانش آزمود چه نیک آزمودنی!

۱۸ - در همهٔ گزینه‌ها «تناقض» وجود دارد به جز گزینهٔ .....

- ۱) جامه‌اش شولای (لباس) عریانی‌ست.
 ۳) صدای سنگین سگوت در سرسرا پیچید.
- ۲) بر بساطی که بساطی نیست.
 ۴) خون می‌خوریم هیچ شکایت نمی‌کنیم.

۱۹ - در کدام عبارت معنی واژهٔ مشخص شده نادرست است؟

- ۱) و من به آغاجی خادم می‌دادم و خیرخیر جواب می‌آورد. (سریع)
 ۳) تا نزدیک نماز پیشین، از این مهفات فارغ شده بود. (نماز ظهر)
- ۲) بانگ و هزاهز و غریو خاست. امیر برخاست. (غوغا)
 ۴) و جامه‌ها افگندند و شرعی بر وی کشیدند. (لباس‌ها)

۲۰ - در کدام گزینه آرایه‌های «تشبیه» و «پارادوکس» یافت می‌شود؟

- ۱) چنین نقل دارم ز مردان راه / فقیران منعم، گدایان شاه
 ۳) تو سرو جویباری، تو لالهٔ بهاری / تو یار غمگساری، تو حور دلربایی
- ۲) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی چراغ دل بیفروزی
 ۴) چون پیاله دلم از توبه که کردم بشکست / همچو لاله جگرم بی می و میخانه بسوخت

۲۱- در متن زیر املاي کدام واژه غلط است؟

«در سحرگاه طاعت و واپسين دم ظلماتِ فراق، دل بی‌مدعا تنوره کشيد بر خويش صفيری زد و رايّت غوقا بر سراپردهٔ سحر به اهتزار درآورد که طبع زنده‌دلان آشوب دل است و نهج بيداران به سرشک روشن، قرض آنکه دلی بی‌خويش از سحر تا صبح صادق، جنون را مشق می‌کرد.»

- ۱) طبع   ۲) اهتزار   ۳) فراق   ۴) قرض

۲۲- در کدام گزینه «تشبيه» وجود دارد؟

- ۱) از شعله / به‌خاطر / روشنایی‌اش / سپاسگزاری کن / اما چراغدان را هم از یاد مبر
۲) و شما را اگر توان باشد که کار خود به عشق در آفرید و پیوسته بار وظیفه‌ای را به دوش کشید
۳) آن که با بی‌میلی، خمیری در تنور می‌نهد، نان تلخی واستاند که انسان را تنها نیمه سیر می‌کند
۴) گریه کنی اگر / که آفتاب را ندیده‌ای / ستاره‌ها را هم / نمی‌بینی

۲۳- در کدام گزینه آرایهٔ «تضاد» وجود دارد؟

- ۱) مرّوت گرچه نامی بی‌نشان است   نیازی عرضه کن بر نازنینی
۲) گر انگشت سلیمانی نباشد   چه خاصیت دهد نقش نگینی
۳) اگر چه رسم خوبان تندخویی است   چه باشد گر بسازی با غمینی
۴) نه می‌بینم نشاط عیش در کس   نه درمان دلی نه درد دینی

۲۴- در همهٔ گزینه‌ها مترادف واژهٔ «ثریان» به کار رفته به‌جز گزینهٔ .....

- ۱) خشم‌آلود   ۲) خشمگین   ۳) نرم‌خویی   ۴) تندخو

۲۵- در همهٔ ابیات آرایهٔ مجاز دیده می‌شود، به‌جز:

- ۱) سپهد به گفتار او بنگرید   شگفت آمدش کان سخن‌ها شنید
۲) چو کاوه برون شد ز درگاه شاه   بر او انجمن گشت بازارگاه
۳) همی برخروشید و فریاد خواند   جهان را سراسر، سوی داد خواند
۴) از آن چرم، کاهنگران پشت پای   بیوشند هنگام زخمِ درای

۲۶- تعداد صفت‌های کدام بیت، کم‌تر است؟

- ۱) لفظی فصیح شیرین، قدی بلند چابک   رویی لطیف زیبا، چشمی خوش کشیده
۲) یاقوت جان‌فزایش از آب لطف زاده   شمشاد خوش‌خرامش در ناز پروریده
۳) آن لعل دلکشش بین وان خندهٔ دل آشوب   وان رفتن خوشش بین وان گام آرمیده
۴) آن آهوی سیه‌چشم از دام ما برون شد   یاران چه چاره سازیم با این دل رمیده

۲۷- معنی چند واژه درست است؟

«توفیق: سازگار گردانیدن / دون‌همت: دارای طبع والا / توقیع: واقع شدن / روضه: راضی شدن / شبگیر: نیمهٔ شب / کران: میانهٔ دریا / مؤکد: استوار / وعظ: اندرزگو»

- ۱) دو   ۲) سه   ۳) چهار   ۴) پنج

۲۸- مفهوم «پیر» در زندگی مولانا در بیت کدام گزینه دیده می‌شود؟

- ۱) پیر خمیازه‌کش وضع جوان می‌باشد   حسرت تیر در آغوش کمان می‌باشد
۲) پیر باشد نردبان آسمان   تیر، پران از که گردد از کمان
۳) در پیری اگر باشد امیدی ز شکفتن   دایم گرهٔ قبضه به ابروی کمان چیست؟
۴) کمان ترک چون دور افتد از تیر   دفی باشد کهن با مطربی پیر

۲۹- در همهٔ گزینه‌ها، واژه‌های «وندی» و «وندی - مرکب» به کار رفته است به‌جز .....

- ۱) میان عاقلان زهد و نماز است   میان عاشقان راز و نیاز است
۲) ای مجلسیان سوز دل حافظ مسکین   از شمع پیرسید که در سوز و گداز است
۳) لیک این راه کسی باشد که او   در میان ما بود بی‌گفت و گو
۴) همیشه خوبی او گفت هر که گفت و شنید   همیشه نیکی او کشت هر که کشت و درود

۳۰- مفهوم بیت زیر با کدام گزینه قرابت دارد؟

«مگو سوخت جان من از فرط عشق

خموشی است هان، اولین شرط عشق»

۱) از صدق دم مزن چو نگشتی شهید عشق

دعوی این مقام درست از شهادت است

۲) از من مدار چشم خموشی که وقت گل

مشکل کسی خموش کند عندلیب را

۳) من دست به دل داده به پیمان خموشی

عشق آمده از سینه به لب ریخت فغان را

۴) به راز عشق زبان در میان نمی باشد

زبان ببند که آنجا بیان نمی باشد

پاسخنامه تشریحی

۱ - گزینه ۳

شکل درست واژه: غزا: جنگ (هم‌ریشه با غزوه)

آسان

۲ - گزینه ۲

چه خاکی بر سر بریزم: کنایه از این که چه چاره ای بیندیشم.

آسان

۳ - گزینه ۲

در گزینه ۲) معنای آشکار عبارت مورد نظر است و معنای پوشیده و پنهان ندارد به همین دلیل کنایه نیست.

گزینه ۱) کاسه ای زیر نیم کاسه است: دسیسه ای درکار است.

گزینه ۳) دست از کمرش بر نمی داشت: همچنان به دست و دل بازی هایش ادامه می داد.

گزینه ۴) به رگ غیرتم برمی خورد: از روی غیرت متأثر می شدم.

متوسط

۴ - گزینه ۲

«حس آمیزی» آوردن فعل، صفت یا ویژگی مربوط به یک حس است برای چیزی که مربوط است به حسی دیگر یا چیزی که اصلاً حسی نیست. «صدایی

گرم» حس آمیزی شنوایی و لامسه است. «خوشمزگی رنگارنگ» حس آمیزی چشایی و بینایی است. «خنده ای تلخ» حس آمیزی بینایی و چشایی است.

آسان

۵ - گزینه ۱

از چشم او ناپیدا نشویم: از دیدرس او دور نشویم (دیده نشویم).

نظر او از ما منقطع نگردد: نگاه او از ما قطع نشود (دیده نشویم).

آسان

۶ - گزینه ۲

معنای این عبارت از نیکی فقط در خفا (مخفی) سخن گفتن است.

آسان

۷ - گزینه ۳

غنیمت دارش ← آن را غنیمت بدار

مفعول

گوی خیری که توانی ببر از میدان ← از میدان آن گوی خیری را که می توانی ببر

مضاف الیه

آسان

۸ - گزینه ۲

تضاد: بنشاند (کاشتم) و برکندی (ریشه کن کردی) / تشبیه: درخت وصل (اضافه تشبیهی) / استعاره: بیخ مهر (اضافه استعاری)

متوسط

۹ - گزینه ۱

در ابیات الف - ب و هـ آرایه های استعاره و جناس وجود دارد.

بیت الف: جناس: بر و گر (ناهمسان اختلافی) - روان اول به معنی در حال حرکت و رونده و روان دوم به معنای روح است. (همسان) / سرو روان استعاره

مصرّحه از یار بلندقامت است.

بیت ب: بر و برگ جناس ناهمسان افزایشی دارند. / جیب نسترن: استعاره مکنیه و تشخیص است.

بیت هـ: جناس: سر و سرو (ناهمسان افزایشی) - پا و تا (ناهمسان اختلافی) / سهی سرو روان استعاره مصرّحه از یار است.

متوسط

۱۰ - گزینه ۲

در گزینه ۱ دل همانند صفة صفا است / و ما مانند صوفیان هستیم.

در گزینه ۳ میدان وفا تشبیه است / دل جوانمرد من به میدان وفا تشبیه شده است.

درد من مانند درمان دل سوختگان است.

در گزینه ۴ الفاظ همانند دود هستند و معنی همانند آتش است.

متوسط

۱۱ - گزینه ۱

صورت سؤال و گزینه ۱ به « تسلیم و رضا در برابر مشیت الهی » اشاره دارد.

متوسط

۱۲ - گزینه ۱

در سایر گزینه‌ها توکل را مانع سعی و تلاش می‌داند ولی در گزینه (۱) توکل را کار ساز همه مشکلات می‌داند.

متوسط

۱۳ - گزینه ۱

واژه چنگ می‌تواند معنی «چنگال» و «دست» بدهد و یا «یکی از سازهای موسیقی». از طریق رابطه هم نشینی با واژه‌های دیگر می‌توان به یکی از این دو معنا پی برد.

مثلاً در بیت زیر از طریق واژه‌های «بزن» و «بنوازم» می‌توان فهمید چنگ اصطلاح موسیقی است.

همچو چنگم سر تسلیم و ارادت در پیش تو به هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم

متوسط

۱۴ - گزینه ۱

واژه «چنگ» در گزینه (۱) به معنی «چنگال» و «دست» است ← در خم زلف پریشان چنگ زدیم.

اما در سایر گزینه‌ها از ادوات موسیقی است. در هر یک از گزینه‌های ۲، ۳، ۴ از طریق زنجیره سخن در بیت متوجه می‌شویم که «چنگ» به معنای «ساز» است.

در گزینه ۲ از طریق گوش و قول

در گزینه ۳ از طریق نی و بنوازم

در گزینه ۴ از طریق ناله، استماع (شنیدن)، سماع (رقص) * واژه «رخصه» به معنی «اجازه» است.

متوسط

۱۵ - گزینه ۳

گزینه ۱) گذران و گذران ← جناس همسان

گزینه ۲) جناس ناهمسان ← جای و پای

گزینه ۴) جناس ناهمسان ← دُر و پُر

متوسط

۱۶ - گزینه ۲

خطوط: گام و جمع آن خطوات است: گام‌ها، قدم‌ها، اقدام

آسان

۱۷ - گزینه ۲

بیت سؤال و گزینه ۲ به ضرب المثل معروف «فرزند خصال خویشتن باش» اشاره می‌کنند.

مفهوم مشترک هر دو بیت: تکیه بر وجود و داشته‌های خود.

آسان

۱۸ - گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): لباسِ عریانی   گزینه (۲): بساط هست ولی بساط نیست.   گزینه (۳): صدای سکوت

متوسط

۱۹ - گزینه ۴

واژه «جامه» در عبارت جامه‌ها افگندند به معنای «گسترده‌ی، بساط و فرش» است.

جامه‌ها افگندند: گسترده‌نی‌ها را گسترده‌ند.

آسان

۲۰ - گزینه ۲

تشبیه: چراغ دل: اضافه تشبیهی (دل به چراغ مانند شده)

تناقض: با باد چراغ افروختن

گزینه ۱) تناقض: فقیران منعم، گدایان شاه: تشبیه ندارد

گزینه ۳) تشبیه: تو به سرو / تو به لاله / تو به حور (تناقض ندارد)

گزینه ۴) تشبیه: چون پیاله / چون لاله (تناقض ندارد)

متوسط

۲۱ - گزینه ۴

شکل درست واژه املایی: غرض: مقصود و هدف

آسان

۲۲ - گزینه ۲

بار وظیفه: اضافه تشبیهی: وظیفه به باری مانند شده است.

آسان

۲۳ - گزینه ۴

واژه‌های تضاد: دران و درد

آسان

۲۴ - گزینه ۳

آسان

۲۵ - گزینه ۱

بررسی مجاز در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) بازارگاه مجاز از بازاریان

گزینه ۳) جهان مجاز از مردم دنیا

گزینه ۴) چرم مجاز از پیش بندی که کاوه آهنگر هنگام آهنگری بر سینه می‌بست.

متوسط

۲۶ - گزینه ۲

در گزینه ۲) تنها دو ترکیب وصفی وجود دارد: ۱ - یاقوت جان‌فزا ← هسته + صفت

۲ - شمشاد خوش خرام ← هسته + صفت

بررسی صفت‌ها در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): ۱ - فصیح ۲ - شیرین ۳ - بلند ۴ - چابک ۵ - لطیف ۶ - زیبا

۷ - خوش ۸ - کشیده

گزینه ۳): ۱ - آن ۲ - دلکش ۳ - آن ۴ - دل‌آشوب ۵ - آن ۶ - خوش ۷ - آن ۸ - آرمیده

گزینه ۴): ۱ - آن ۲ - سیه‌چشم ۳ - چه ۴ - این ۵ - رمیده

آسان

۲۷ - گزینه ۱

دو واژه فقط درست معنا شده‌اند: ۱ - توفیق: سازگار گردانیدن ۲ - موکد: استوار

ویرایش معانی نادرست:

دون همت: پست / توقیع: نامه امضا شده / روضه: باغ خوش و خرم / شبگیر: صبح زود / کران: ساحل / وعظ: اندرز

متوسط

۲۸ - گزینه ۲

در این گزینه به نقش اصلی «پیر» که همانا هدایت مرید است تأکید شده است. این که پیر نردبان صعود مرید است.

اما در گزینه‌های دیگر، «پیر» مفهوم مرشد را ندارد؛ بلکه در معنای «سالخورده» و در تضاد با «جوان» آمده است.

۲۹ - گزینه ۴

در گزینه «۴»، واژه وندی (خوبی، نیکی) وجود دارد؛ اما واژه وندی-مرکب وجود ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) وندی ← عاقلان - عاشقان / وندی-مرکب ← راز و نیاز

گزینه ۲) وندی ← مجلسیان / وندی-مرکب ← سوز و گداز

گزینه ۳) وندی ← کسی / وندی-مرکب ← گفت و گو

متوسط

۳۰ - گزینه ۴

در این گزینه مانند گزینه مورد سؤال بر رازداری و سکوت تأکید شده است؛ اما در گزینه‌های دیگر سخن از غیرممکن بودن رازداری است.

متوسط

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۳	۶ - ۲	۱۱ - ۱	۱۶ - ۲	۲۱ - ۴	۲۶ - ۲
۲ - ۲	۷ - ۳	۱۲ - ۱	۱۷ - ۲	۲۲ - ۲	۲۷ - ۱
۳ - ۲	۸ - ۲	۱۳ - ۱	۱۸ - ۴	۲۳ - ۴	۲۸ - ۲
۴ - ۲	۹ - ۱	۱۴ - ۱	۱۹ - ۴	۲۴ - ۳	۲۹ - ۴
۵ - ۱	۱۰ - ۲	۱۵ - ۳	۲۰ - ۲	۲۵ - ۱	۳۰ - ۴